UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 112. Quomodo finiantur contractus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

Visual Library

adderet obligationem niſi juſtitiæ per ipſum contractum intentæ, hanc autem irritabat lex, & quandocunq; lex irritat aliquem contractum, hoc ipſo irritat reflexam promiſſionem non contraveniendi illi, utì rectè *Ills.* T. 4. d. 2. n. 262.; è contrà ſi addatur juramentum, accedit alia inſuper obligatio religionis, quam lex non irritat ſed reveretur.

755 *Q.* 112. *Quomodo finiantur contractus.* ℞. Generaliter finiuntur ſublato ſaltem uno contrahentium & non ſuccedente alio: item interitu rei, de qua erat conventum, de quibus videri poteſt *Onn.* D. 21. S. 11. Specialiter autem *Juſtinianus* Inſtit. *Quibus modis tollitur obligatio*, dicit obligationem, adeoque & contractum finiri 4. præcipuè modis, ſolutione, acceptilatione, novatione & conſenſu partium; qui modi dici poſſunt diſtractus ſeu diſſolutiones contractûs. Addit multos alios modos *Onn.* n. 7., qui tamen ad hos facilè revocantur, nam ad interitum rei revocatur præſcriptio, de qua diximus à n. 468., cùm enim transferat dominium in alterum, facit rem moraliter interire domino. Similiter quia per confuſionem vel mixtionem amittitur rei dominium, utì dictum eſt à n. 234.; res etiam cenſetur moraliter perire, quamvìs ſuboriri poſſit nova obligatio, unde confuſio etiam reduci poſſet ad novationem. De quatuor modis finiendi contractum à Juſtiniano aſſignatis notanda ſunt *ſeqq.*

756 §. 1. Solutio eſt extinctio obligationis per impletionem debiti in ſpecie, debitum enim poteſt extingui diverſimodè, v. g. condonatione partis, permutatione in aliud debitum, ſed

non

non eſt ſolutio, niſi præſtetur in ſpecie hoc, de quo contractum eſt, hinc ſi debeas 100. aureos, & fluxu temporis contra hoc debitum præſcribas, extinguis debitum, non eſt tamen ſolutio. Porrò de ſolutione hæc ſunt jure recepta. 1. Eam non valere, niſi fiat creditori vel perſonæ ab illo aut à jure loco ipſius aſſignatæ. An autem valeat facta creditori creditoris, dictum eſt à n. 453. 2. Cenſetur ſolviſſe, qui ſolutionem nolenti creditori obtulit & depoſuit. 3. Ordinariè poteſt anticipari ſolutio, quando enim terminus eſt appoſitus, & dubitatur in cujus favorem, in dubio præſumitur pro debitore, L. 70. ff. *De ſolutionibus*. 4. Si plura ſint debita, debitoris eſt determinare, pro quo extinguendo ſit hæc ſolutio; quòd ſi non determinet ipſe, poterit determinare creditor, ſed ſemper cenſebitur facta ad extinguendam obligationem duriorem, id eſt, illam, quæ magìs onerosa eſt. 5. Creditor cogi non poteſt ad mutandam ſpeciem, quia hoc eſſet cogere ad novum contractum permutationis, hinc ſi debeam 100. aureos & tria maldera tritici, non poſſum cogere creditorem, ut admittat triticum pro debito aureorum, ſed per triticum ſatisfacere debeo debito tritici, per aureos debito aureorum; de quibus omnibus videri poteſt *Onn.* d. 9. à n. 320. & pluribus d. 21. ſ. 2. & ſeqq. Si autem aliquid indebitum ſit ſolutum, quomodo competat repetitio, examinat ſ. 6. Et circa hoc habetur in ff. & Cod. titulus *De condictione indebiti.*

§. 2. Acceptilatio eſt imaginaria ſolutio, in- 757
quit *Juſtinianus* Inſtit. ſuprà, eſt enim acceptatio non ſoluti quaſi pro ſoluto, ſive eſt voluntas habendi

bendi pro accepto, quod tamen non eſt a
ptum, utì ſi tibi debeam 100. & dicam, vis
los 100, quos tibi debeo, habere acceptos,
quaſi illos accepiſſes? & tu dicas, volo, hab
acceptos; hocipſo implevi obligationem, &
tus eſt contractus. Videri poteſt tit. ff. *De acce*
latione, & *Onn.* d. 21. ſ. 7.

758 §. 3. Novatio eſt prioris debiti in aliam ob
gationem vel civilem vel naturalem transfu
atque translatio, L. 1. ff. *De novationibus*, ſic ſi
bitum ſolvendi pretium pro frumento em
permutes in debitum laborandi pro vendito
eſt novatio, quâ finitur prior contractus empt
nis, & ſuccedit nova obligatio laboris condu
de quo videri poteſt *Onn.* ſ. 9. Huc reducun
Compenſatio, de qua dictum eſt n. 455., i
Delegatio, quæ eſt translatio debiti in aliam p
ſonam, de qua etiam diximus n. 463.

759 §. 4. Quomodo conſenſu partium fini
contractus, intelligitur ex dictis à n. 607. ubi
mus de conſenſu ad contractum requiſito.
hunc modum finiendi contractum ſpectan
vocatio, condonatio, ſententia Judicis, co
promiſſum, tranſactio. De revocatione conſ
sûs fusè agit *Onn.* totâ d. 20., poſſuntque eti
videri *Sanch.* de Matr. l. 2. d. 37. n. 7. & *Lug*
reſp. mor. l. 3. d. 16. ſed nihil ſpecialiter no
dum occurrit, quæ enim ſpectant ad revoca
nem promiſſionis vel donationis, dicentur
dub. ſequens., quæ autem ſpectant ad jus reſci
dendi contractum, ſatìs intelliguntur ex hac
nus dictis, & ſpecialiter an reſcindi poſſit, ſi fu
rit deceptio ad dimidium, dictum eſt n. 624.
726. De condonatione actum eſt à n. 455. Tu

autem

autem finitur contractus per ſententiam Judicis, ſi per aliquem, non electum à contrahentibus, ſed poteſtate publicâ conſtitutum, in quem ideo conſentire tenentur, imponatur finis contractui: quòd ſi finiatur judicio arbitri, quem ipſimet contrahentes elegerint, erit compromiſſum: ſi extrajudiciali conventione ipſorummet contrahentium, erit tranſactio, de qua n. 469. & 629. aliqua ſunt dicta, pluribus enim de his agere ſpectat ad materiam de judiciis.

§. 5. Rectè notat *Dicaſt.* de juſt. l. 2. t. 3. n. 760
379. ſæpe, dum contractus prior finitur, fieri novum ſimilem contractum, v. g. ſi tibi vendidi modium ſalis & tu mihi perſolviſti pretium, non poteſt hic contractus diſſolvi niſi per novam venditionem, quâ mihi tradas ſalem & ego tibi pretium; quod notari debet propter gabellas ſæpe toties ſolvendas, quoties tale aliquid venditur aut emitur.

§. 6. Denique notandum, ſi contractus finiatur 761
ſententiâ Judicis, hunc debere eſſe talem, qui habeat poteſtatem in voluntatem utriuſque contrahentis, qui citet partes & utriuſque jura exquirat, utì omnes notant.

DVBIVM II.

Quid in ſpecie de Promiſſione & donatione.

Reſp. Quæ huc ſpectant, facilè colliguntur » 762
ex dictis ſuprà *de Voto lib. 3. Tract. 2. cap. 3.* Ex qui- »
bus, & doctrina præcedentis dubii reſolvitur: »
I. Promiſſio acceptata à promiſſario, ſi ma- »